

Kurumsal Yönetişim Bileşenlerinin Tahakkuk Esaslı Kâr Yönetimi Üzerine Etkileri: Bağımsız Üyelerin ve Kadın Üyelerin Önemi

The Effects of Corporate Governance Components on Accruals Based Earnings Management: The Importance of Independent and Female Members

Murat Ocak^{a,*}, Dursun Arıkboğa^b

YAYIN BİLGİSİ

Article Info

Başvuru/Received
05/03/2016

Düzeltilme/Revised
19/04/2016

Kabul/Accepted
11/07/2017

Anahtar Kelimeler:

Kurumsal Yönetişim
Kâr Yönetimi
Bağımsız Üyeler
Kadın Üyeler

Keywords:

Corporate Governance
Earnings Management
Independent Members
Female Members

ÖZ

Kâr yönetimi uygulamalarını kısıtlamada kurumsal yönetişim bileşenleri anahtar rol üstlenmiştir. Bu çalışmada, kurumsal yönetişim bir takım niteliksel özelliklerle ölçümlenmiş ve tahakkuk esaslı kâr yönetimi üzerindeki kısıtlayıcı etkisi panel veri analizi ile araştırılmıştır. Kurumsal yönetişimin tahakkuk esaslı kâr yönetimi üzerindeki etkisini tespit etmek amacıyla 2008-2013 yılları arasında Borsa İstanbul Ulusal Tüm Endeksinde 922 işletme*yıl (ikinci model 904 işletme*yıl) gözlem kullanılmıştır. Yönetim kurulu ve denetim komitesinde yer alan bağımsız üyelerin ve yönetim kurulunda yer alan kadın üyelerin oranı ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar arasında negatif ve anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca kadın üyelerin ve bağımsız üyelerin mevcudiyeti ile ihtiyari tahakkuklar arasında da negatif ve anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

ABSTRACT

Corporate governance has important role to constrain earnings management practices. In this paper, it investigated the constraining effect of corporate governance components which measured with some qualitative characteristics on the accruals based earnings management using 922 firm-year observations (second model 904 firm-year observations) in Borsa Istanbul National All Index between 2008 and 2013, using the panel data analysis. The results reveal that the percentage of the independent board members, the percentage of the independent audit committee members and the percentage of the female members on board are negatively associated with accruals based earnings management at significant levels. Further, the presence of independent and female members on board and audit committee are negatively associated with accruals based earnings management with significant levels.

* İlgili yazar. Tel: +90 (284) 513 1550, e-posta: muratocak@trakya.edu.tr

e-posta adresleri: muratocak@trakya.edu.tr (M. Ocak), dursun.arikboga@yeditepe.edu.tr (D. Arıkboğa)

^a İşletme Bilgi Yönetimi Bölümü, Uzunköprü Uygulamalı Bilimler, Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye

^b İşletme Bölümü, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Bu çalışma, 2013 yılında İstanbul Üniversitesi İşletme Anabilim Dalında sunulan ‘Kurumsal Yönetişim Bileşenlerinin Tahakkuk ve İşlem Esaslı Kar Yönetimi Üzerine Etkileri: Bir Uygulama’ başlıklı doktora tezinden türetilmiştir. Mevcut çalışmada kullanılan yıl aralığı ve yapılan analizler artırılıp, farklılaştırılmıştır.

1. Giriş

İyi yönetim anlayışının göstergesi olan kurumsal yönetimin ne olduğu, etkinliğinin nasıl arttırılacağına yönelik çalışmalar gün geçtikçe artmaktadır. Bir muhasebe manipülasyonu geçirdi olan kâr yönetiminin neyi kapsadığı, nasıl tespit edileceği, nasıl mekanizmalar kurularak kısıtlanacağı veya ortadan kaldırılacağına ilişkin hem ulusal hem de uluslararası yazında tartışırma konusudur.

Bu çalışmada kâr yönetimini engelleyici etkisi olarak kurumsal yönetim bir takım niteliksel özelliklerle ölçümlenmiş ve bu niteliksel özelliklerle tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar arasındaki ilişki ele alınmıştır. Aşağıdaki bölümde sırası ile kurumsal yönetim ve kâr yönetimi konuları ele alınmıştır. Daha sonra konuya ilişkin mevcut yazın ve hipotezler, araştırmanın yöntemi ve araştırma sonuçlarına yer verilmiştir.

2. Kurumsal Yönetişim

İşletmelerde mülkiyet ve yönetici ayrımının günümüzde kaçınılmaz olması ile birlikte işletmeye kaynak sağlayanların vermiş oldukları fonlarla elde edilen işletme varlıklarının suistimale mahal vermeden nasıl etkin bir şekilde yönetileceği sorusuna cevap olarak kurumsal yönetim karşımıza çıkmaktadır (Eroğlu, 2003: 3).

Gillan ve Starks (1998: 4)'a göre bir ülkede insanlar arası ilişkileri düzenleyen kanunlar, sermaye piyasasını düzenleyen kuruluşlar, tüzükler, yönetmelikler var ise kurumsal yönetim de bir işletmede yönetim tarafından gerçekleştirilen operasyonların kontrolünü sağlayan etmenler, kanunlar, kurallar bütünü oluşturur bir sistemdir. Scheifer ve Vishny (1997:737)'e göre kurumsal yönetim, işletmeye kaynak sağlayanların yapmış olduğu yatırımların kazanca dönüşmesi için güvence sağlayan bir sistemdir. Rezaee ve Riley (2010: 122)'e göre kurumsal yönetim, bir yandan işletmelerin paydaşlarının çıkarlarını korurken, diğer taraftan işletmede pay sahibi olanlara değer katmak amacı ile işletme yönetimi kontrolünde gerçekleştirilen işlemleri gözetmektedir.

Kurumsal yönetim, işletme yönetiminin sahip olduğu güç ve yetkiyi kötüye kullanarak kendilerine özel menfaat sağlamalarını önlemek (Aktan, 2016: 7) işletme yöneticilerini etkin bir şekilde kontrol ederek ve gözeterek onların sorumluluğunda hazırlanan finansal tablolarda gerçekleştirilebilecek potansiyel yanıltıcı-aldatıcı durumları önlemeye yardımcı olup finansal tabloların kalitesini arttırmak (Lipman ve Lipman, 2006: 3), işletmelere olan güveni tahsis ederek onların kaynaklara kolay ve maliyetsiz ulaşmasını sağlamak (Aktan,2016: 8; Lipman vd., 2006: 8), yöneticilerin

bireysel amaçlarını yerine getirmekten çok işletme amaçlarını yerine getirmesi hususunda motive olmasını sağlayarak işletmenin finansal performansını arttırmak (Bushman ve Smith, 2003: 65) gibi birçok amaca hizmet etmektedir.

Akademisyenler ve uygulayıcıları kurumsal yönetim hakkında araştırmalara yönelten, onun nasıl bir yapıya sahip olması gerektiğine ilişkin düşündüren teoriler mevcuttur. Bunlar vekalet teorisi, hizmetkar teori ve paydaş teorisidir. Teorilerin yöneticilere farklı açıdan bakmasından kaynaklı olarak yönetim kurulunun rolü ve yönetim kurulunun yapısı da her bir teoride farklılaşmaktadır.

Vekalet teorisine göre, yöneticiler rasyonel varlıklardır ve kendi çıkarlarını düşünür. Yöneticilerin etkin kontrol ve gözetimi için yönetim kurulu bağımsız olmalıdır. Hizmetkâr teoriye göre yöneticiler sadık hizmetkârlardır. Yöneticiler işletmenin içinde bulunduğu çevreyi iyi bildiğinden dolayı yönetim kurulunda yer almalıdır. Paydaş teoriye göre yöneticiler paydaşlarla olan ilişkileri düzenler. Paydaşların ihtiyaçlarının karşılanması için yöneticiler yönetim kurulunda yer almalıdır. (Bathula, 2009:33)

Bu teorilerden hangisinin hangi ülkedeki kurumsal yönetim düzenlemelerini şekillendirdiğine ilişkin kesin bir yargı yoktur. Hizmetkâr teorisi, geçmişteki iyi yönetim anlayışının klasik yaklaşımı iken (Nish, Redding, Ng-Sek-hong 1996: 59), ülkelerdeki kurumsal yönetim düzenlemelerine baktığımız zaman günümüzde hizmetkâr teorisi dışındaki teorilerin bu düzenlemeleri şekillendirdiği açıktır.

Kurumsal yönetim, işletme dışı ve işletme içi bileşenlerden oluşmaktadır. Dış bileşenler düzenleyici kuruluşlar, menkul kıymet borsaları, yasal sistem, çeşitli düzenlemeler, pay sahipleri, bağımsız denetimken; işletme içi bileşenler, yönetim kurulu, denetim komitesi, iç denetim vb. şeklinde sıralanabilir (Cohen, Krishnamoorthy ve Wright, 2004).

Yapılan çalışmalara bakıldığında, yönetim kurulunda işletme ile herhangi bir çıkar ilişkisi içinde olmayan bağımsız üyelerin oranı arttıkça yöneticileri kontrol-gözetim görevinin daha objektif yerine getirileceği hükmü mevcuttur. Çünkü ne kadar fazla bağımsız üye bulunursa; işletme yönetimi hakkında alınan kararlar o kadar işletme yönetiminin etkisinden mahrum olacak ve alınan kararlar objektif olacaktır. Yönetim kurulunda bağımsız üyelerin yer alması ile işletme yönetiminin kontrol-gözetimi daha objektif ve etkin bir şekilde sağlanarak, yöneticilerin kendi çıkarlarını düşünmesinden dolayı başvurabilecekleri işlemler ve finansal raporların kalitesini etkileyen uygulamalar ortadan kalkacak veya minimize olacaktır (Bainbridge, 2008: 190). Benzer durum denetim komitesi için de söz konusudur.

Kadınların yönetim kurullarında yer alması gerektiği diğer tartışılan bir konudur. Bu durumun nedeni olarak ise, kadın pay sahiplerini en iyi şekilde temsil edeceklerin yine kadın yönetim kurulu üyeleri olması görülmektedir (Afep-Medef, 2010). Diğer neden olarak ise kadınların erkeklere göre daha demokratik, daha dönüşümcü, daha güven inşa eden liderlik anlayışına sahip olması, diğer yönetim kurulu üyeleri ve kendileri, işletme çalışanları arasında bilgi akışını daha iyi sağlaması olarak görülmektedir. Böylelikle bilgi asimetrisi minimize edilerek yöneticiler tarafından kendi çıkarlarına yönelik yapılan işlemler veya finansal tablolardaki manipülatif işlemler saklanamayacak ve ortaya çıkarılacaktır. Kadın yönetim kurulu üyeleri yüksek etik standartlarla donatılıp riske karşı istekli değildir. Kadın üyeler, yöneticiler tarafından gerçekleştirilecek manipülasyonların ortaya çıkması durumunda saygınlıklarını kaybetme riski ile karşı karşıya kalmamak adına, yöneticiler tarafından gerçekleştirilecek manipülasyonlara karşı erkek yönetim kurulu üyelerine göre daha fazla duyarlıdır (Gul, Srinidhi ve Tsui, 2007: 3-4).

Yazında CEO Duality olarak ele alınan, yönetimde ikilik olarak adlandırabileceğimiz, yönetim kurulu başkanı ile işletmenin tepe yöneticisinin (CEO&Genel Müdür) aynı kişi olması durumunda, hem üst düzey yönetici hem de yönetim kurulu başkanı olan kişi yönetim kurulu gündemini ve diğer yönetim kurulu üyelerine olan finansal bilgi akışını kontrol edebilecek, doğal olarak yöneticiler tarafından gerçekleştirilecek finansal tablolardaki olası manipülatif işlemler önlenemeyecek veya minimize edilemeyecektir (Persons, 2006: 29).

Yönetim kurulu, kendisine yüklenen kontrol-gözetim görevini yerine getirirken, işlerin birkaç kişide toplanıp aksamasını ve onun etkin bir şekilde çalışmasını engellemeyecek kadar yeterli büyüklükte olmalıdır. Böylelikle, kararlar ve gerçekleştirilen gözetim görevi bir ya da birkaç kişinin fikirleri ve gözlemleri ile değil, birçok kişinin deneyimi, fikirleri, gözlemleri sonucu alınmış olacaktır (Green, 2005: 145). Benzer durum denetim komitesi için de geçerlidir. Denetim komitesi üye sayısı ne kararlar alınırken her bir üyenin alınan kararlar üzerindeki etkisi azalmayacak kadar fazla olmalı; ne de bir karar alınırken üyeler muallaka düşüp bir karara varamamasına neden olacak kadar az sayıda olmalıdır (Ruppel, 2006: 17-18).

Kaliteli bir bağımsız denetim için, yazında tartışılan ilk kıstas; denetim kuruluşunun ve bu kuruluşta çalışan denetçilerin bağımsız olmasıdır. Müşteri ile uzun süreli bir iş ilişkisi içine girilmesi, iki taraf arasındaki samimiyetin artarak bağımsızlığın ortadan kalkması ve denetim firmasındaki görevli bağımsız denetçinin, işletme yönetimi tarafından gerçekleştirilen fırsatçı işlemlere ve finansal tabloların doğru ve dürüst bir

şekilde sunumuna gölge düşüren uygulamalara göz yumup, olumsuz, şartlı veya görüş bildirmekten kaçınma gibi görüş vermesi gerektiği durumlarda olumlu görüş vermesine neden olabilir (Carcello, Nagy, 2004).

Kaliteli bir bağımsız denetim için yazında tartışılan ikinci kıstas denetim kuruluşunun büyüklüğüdür. Büyük denetim kuruluşları küçük denetim kuruluşlarına göre bağımsız denetim faaliyetini daha kaliteli gerçekleştirerek, finansal tablolardaki olası manipülatif işlemleri ortaya çıkarmada daha hevesli olacaktır. Çünkü, büyük denetim kuruluşları, kendi itibar ve ünlerine leke sürdürmemek ve böylelikle sahip oldukları geniş müşteri portföyünü kaybetmek istemeyecektir (Krishnan, 2003: 2). Başka bir bakış açısına göre ise, büyük denetim kuruluşları herhangi bir dava ile karşı karşıya kalıp bir yaptırıma maruz kalmamak adına daha kaliteli bir şekilde bağımsız denetim faaliyetini yerine getirmektedir (Palmrose, 1988: 56).

İşletmelerde sahiplik yapısı içinde kurumsal yatırımcıların payının artması; işletme yöneticilerinin gözetimi ve kontrolü için güçlü bir etmen olarak görülmektedir. Çünkü, kendilerine emanet fonlarla işletmelerde sahip oldukları payları, kendi paylarıymış gibi sahipleneceklerdir (Chung ve Zhang, 2011: 250). Kurumsal yatırımcılar menkul kıymet piyasalarını yakından takip edip yeterli bilgiye sahip olduğundan yatırım yaptıkları işletmelerin operasyonlarını, yöneticiler tarafından gerçekleştirilebilecek ve işletmeye zarar verebilecek işlemleri tespit ederek etkin bir kontrol ve gözlem gerçekleştirmiş olacaktır (Jiambalvo, Rajgopal ve Venkatachalam, 2002: 123).

3. Kâr Yönetimi

Raporlanan kâr, işletmenin taraflarının işletmeye yönelik çeşitli konularda kararlar alırken referans olarak kullandığı rakam iken, bu rakamın kaliteli olması gerekmektedir. Kârın kaliteli olması, raporlanan kârın işletmenin içinde bulunduğu ekonomik gerçekliğini yansıtmaya derecesini ifade etmektedir (Krishnan ve Parsons, 2008: 65).

Healy ve Wahlen (1999: 368) kâr yönetimini işletme yöneticilerinin finansal raporlardaki muhasebe verilerine bağlı olan sözleşmesel getirilerini etkilemek veya işletmenin taraflarını işletmenin finansal performansı hakkında yanlış bilgilendirmek amacıyla, yönetimin mesleki yargısını kullanarak genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri, standartlar ve yasal düzenlemeler dahilinde finansal raporları değiştirmeye yönelik işlemlere başvurması olarak tanımlamıştır. Schipper (1989: 92-93)'a göre kâr yönetimi, bir takım özel kazançlar elde etmek amacı ile finansal raporlama sürecine maksatlı müdahale düşüncesi içinde yapılan bir ifşa yönetimidir. Fields, Lys ve Vincent (2001: 259)'a göre de kâr yönetimi, işletme yönetimi tarafından;

üçüncü kişileri bilgilendirmek amacı ile yapılan uygulamalardır.

Kâr yönetimi sadece akademisyenler tarafından ele alınmamıştır. 1998 yılında dönemin SEC Başkanı olan Arthur Levitt (1998)'in tanımına göre ise kâr yönetimi bir sayı oyunudur ve bu oyunda temel hedef; işletmenin pazar payını arttırmak ve hisse senedi değerini yükseltmektir. Levitt, kâr yönetimini finansal tabloların kalitesini ve doğruluğunu etkileyen bir muhasebe marifeti olarak değerlendirmektedir.

Kâr yönetimi birçok teşvik edici unsurdan kaynaklanmaktadır. Yöneticilerin ücret paketleri içinde yer alan kâra endeksli primlerini maksimize etmek istemesi (Healy, 1985:92; Gaver, Gaver ve Austin, 1995; Holthausen, Larcker ve Sloan, 1995), ücret paketleri içinde yer alan diğer bir unsur olan hisse senedi opsiyonları hisse senedi teşvikleri gibi sermayeye dayalı ödemelerden elde edilecek olan getiriyi maksimize etmek istemesi (Cheng ve Warfield, 2005; Gao ve Shrieves, 2002; Baker, Collins ve Reitenga, 2003), göreve yeni gelen yöneticinin eski yöneticiyi başarısız göstererek gelecekte kendi başarısını arttırmak istemesi (Moore, 1973; Strong ve Meyer, 1987: 649), rutin yönetici değişikliğinde mevcuttaki yöneticinin görevinin son yılında prestijini korumak ve böylece görevden ayrılma sonrası aynı işletmede yönetim kurulunda koltuk sahibi olma veya başka bir işletmede istihdam edilebilme olasılığını arttırmak istemesi (ufuk problemi) (Dechow ve Sloan, 1991; Reitenga ve Tearney, 2003), yöneticilerin işten çıkarılma olasılığını minimize etmek istemesi veya yöneticilerin işletmenin hisse senetlerini ele geçirme maliyetlerini düşürmek istemesi (Wu, 1997) gibi yöneticiye özgü nedenlerden kaynaklanabilmektedir (Pourciau, 1993).

Yatırımcıların kârlılıkla ilgili beklentilerini (kârlı olma veya bir önceki dönem kâr rakamını aşma) karşılayarak yatırım yapılabilir bir işletme görünümü sağlamak (Burgstahler ve Dichev, 1997; Brown ve Caylor, 2005), hisse senetlerinin halka arzı sonucu elde edilecek fonu arttırmak (Teoh, Wong ve Roa, 1998; Yükseltürk, 2006), işletme devralmalarında maliyeti düşürmek (Erickson ve Wang, 1999; Louis, 2004) kârlılıktaki oynaklığı ortadan kaldırarak işletmenin değerini korumak (Bitner ve Dolan, 1996), kreditorlerin borç sözleşmesi koşullarını sağlamak veya sözleşme ihlallerinden kaçınmak (Stanley ve Sharma, 2011; Jaggi ve Lee, 2002) siyasi ve düzenleyici kuruluşların koymuş olduğu yükümlülükleri yerine getirmek veya yükümlülükler sonucu ortaya çıkan politik maliyetleri minimize edip avantaja geçebilmek (Haw, QI, Wu ve Wo, 2005; Wang ve Han, 1998; Guenther, 1994) gibi işletmeye özgü nedenlerden kaynaklanabilir.

İşletmeler yukarıda bahsi geçen birçok nedenden dolayı raporlanacak kârı yönetirken iki tekniğe

başvurmaktadır. Bunlar tahakkuk esaslı ve işlem esaslı kâr yönetimi teknikleridir. Varlıklar için ayrılacak amortismanda varlıkların faydalı ömürlerinin uzun veya kısa belirlenmesi (Nelson, Elliott ve Tarpley, 2003), amortisman hesaplama yönteminin dönemler itibari ile değiştirilmesi (Yanqiong, 2010), şüpheli ticari alacaklar için yüksek karşılık ayırma (McNichols ve Wilson, 1988) gibi tekniklere başvurarak tahakkuk esaslı olarak kârı yönetebilmektedir. Araştırma-geliştirme giderlerini kısma (Baber, Farfield ve Haggard, 1991), reklam giderlerini kısma (Cohen, Mashruwala ve Zach, 2008), genel yönetim giderlerini kısma (Gunny, 2005), varlıkların satış zamanlamasının ayarlanması (Bartow, 1993), büyük satış indirimleri gerçekleştirilmesi (Jackson ve Wilcox, 2002) gibi tekniklere başvurarak kârı işlem esaslı olarak yönetebilmektedir.

Yazında tahakkuk esaslı kâr yönetimi tespitine ilişkin yöntemler toplam tahakkuklardan yola çıkılarak hesaplanmaktadır. İlk olarak toplam tahakkuklar bilanço veya nakit akış yaklaşımına göre hesaplanmaktadır. İkinci aşamada toplam tahakkuklar iki gruba ayırmaktadır. Bunlar ihtiyari tahakkuklar ve ihtiyari olmayan tahakkuklardır (Shah ve Butt, 2009:633). İhtiyari tahakkuklar tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi iken ihtiyari tahakkukların tespit edilmesi amacı ile birçok model geliştirilmiştir. Kabul görmüş olan modeller; Healy Modeli(1985), DeAngelo Modeli(1986), Jones Modeli (1991), Modifiye Edilmiş Jones Modeli (1995), Kothari'nin Performans Eşlemeli Modeli (2005)'dir. Hiçbir model, tahakkuk esaslı kâr yönetimini ortaya çıkarmada mükemmel değildir. Fakat bütün geliştirilen modeller, kendinden öncekilerin eksikliklerini kapatmaktadır.

Tahakkuk esaslı kâr yönetimini tespit yöntemleri tahakkukların ne kadarlık kısmının ihtiyari olduğunu tespit ederken, işlem esaslı kâr yönetimi tespit yöntemleri, muhasebeye konu olan işlemlerin ne kadarlık kısmının suni bir şekilde ayarlanarak kârın yönetildiğini ortaya koymaktadır. İlgili yazını incelediğimiz zaman Jackson&Wilcox (2002:320), Herrmann, Inoue&Thomas (2003), Rowchowdhury (2006) işlem esaslı olarak kârın ne kadar yönetildiğine ilişkin modeller geliştirmiştir.

4. Yazın Taraması

Yönetim kurulu, işletme yöneticilerinin almış olduğu yetkiler çerçevesinde vermiş olduğu kararların kontrol ve gözetimini sağlamakla, kontrol ve gözetim görevini etkin bir şekilde yerine getirilmesi amacı ile yönetim kurulunda bağımsız üyelerin yer alması gerekmektedir. Peasnel, Pope ve Young (2005), Chen, Cheng ve Wang (2010), Habbash (2010) tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar ve yönetim kurulunda yer alan bağımsız üyelerin oranı arasında negatif anlamlı ilişkiye rastlamıştır. Bu bağlamda;

H_{0A}: Yönetim kurulundaki bağımsız üyelerin oranı ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında bir ilişki yoktur.

H_{1A}: Yönetim kurulundaki bağımsız üyelerin oranı ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında negatif ve anlamlı bir ilişki vardır.

Yönetim kurullarında işlerin birkaç kişide toplanıp kontrol ve gözetim görevinin aksamaması için yeterli büyüklükte olmalıdır. Tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar ile yönetim kurulu büyüklüğü arasında Xie, Davidson III ve Dadalt (2003), Peasnel, Pope ve Young (2005) negatif anlamlı ilişki tespit etmiştir. Bu bağlamda;

H_{0B}: Yönetim kurulunun üye sayısı ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında bir ilişki yoktur.

H_{1B}: Yönetim kurulunun üye sayısı ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında negatif ve anlamlı bir ilişki vardır.

İki ayrı görevin tek kişide toplanıp o kişinin kendi çıkarları doğrultusunda sınırsız kararlar anlamasını engellemek amacı ile yönetim kurulu başkanı ile işletme yönetiminin en tepe noktasında yer alan işletme yöneticisinin (CEO&Genel Müdür) aynı kişi olmaması gerekmektedir. Yönetimde ikililiğin olması durumu ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar arasında Saleh, Iskandar ve Ramad (2005) pozitif ilişkiye rastlamıştır. Bu bağlamda;

H_{0C}: Yönetim kurulu başkanı ile CEO-Genel Müdürün aynı kişi olması ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında bir ilişki yoktur.

H_{1C}: Yönetim kurulu başkanı ile CEO-Genel Müdürün aynı kişi olması ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında pozitif ve anlamlı ilişki vardır.

Yönetim kurulundaki kadın üyelerin risk almak istemediklerinden dolayı yöneticilerin gerçekleştirecekleri kâr yönetimi uygulamalarına daha duyarlı olacakları savunulmaktadır. Bu yüzden yönetim kurulunda kadın üyelerin oranı arttıkça kâr yönetimi uygulamaları azalacaktır. Gul, Srinidhi ve Tsui (2007), Gulzar ve Wang (2011) tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar ve yönetim kurulunda kadın üyelerin oranı arasında negatif anlamlı ilişki tespit etmiştir. Bu bağlamda;

H_{0D}: Yönetim kurulunda yer alan kadın üyelerin oranı ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan

ihtiyari tahakkuklar mutlak değerleri arasında bir ilişki yoktur.

H_{1D}: Yönetim kurulunda yer alan kadın üyelerin oranı ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar mutlak değerleri arasında negatif ve anlamlı ilişki vardır.

Denetim komitesi finansal tabloların güvenilirliğinden sorumlu olan yönetim kurulunun uzman bağlantıları olup, gerek finansal tabloların gerçeği yansıtır yansıtmadığı gerekse iç kontrol ve iç denetim birimi hakkında alınacak kararların objektif olabilmesi için denetim komitesinde bağımsız kişiler yer almalıdır. Bedard, Marrakchi ve Courteau (2004) tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar ile denetim komitesinin bağımsızlığı arasında negatif anlamlı ilişki tespit etmiştir. Bu bağlamda;

H_{0E}: Denetim komitesindeki bağımsız üyelerin oranı ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında bir ilişki yoktur.

H_{1E}: Denetim komitesindeki bağımsız üyelerin oranı ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında negatif ve anlamlı ilişki vardır.

Denetim komitesi üye sayısı ne kararlar alınırken her bir üyenin kararlar üzerindeki etkisi azalmayacak kadar fazla olmalı, ne de bir karar alınırken muallaka düşülüp karar alınmamasına neden olacak kadar az sayıda olmalıdır. Baxter ve Cotter (2009) tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar ile denetim komitesi büyüklüğü arasında negatif anlamlı ilişkiye rastlamıştır. Bu bağlamda;

H_{0F}: Denetim komitesinin üye sayısı ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında bir ilişki yoktur.

H_{1F}: Denetim komitesinin üye sayısı ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında negatif ve anlamlı ilişki vardır.

Bağımsız denetim, kurumsal yönetişimin diğer bir bileşeni olup, bağımsız denetçiler tarafından gerçekleştirilen bağımsız denetim faaliyeti sonucu ortaya çıkan rapor, üçüncü kişiler açısından işletmenin dışından kişilerin nezdinde finansal tabloların makul bir şekilde sunulup sunulmadığına ilişkin güvence vermektedir. Bağımsız denetim faaliyeti ile finansal tablolar işletmenin dışından üçüncü bir göz aracılığı ile incelenmekte olup, bu inceleme faaliyetinin ve ortaya çıkan raporun kaliteli olabilmesi için ise faaliyetin ve bağımsız denetim kuruluşunun ve bu kuruluşla olan ilişkinin bir takım özelliklere sahip olması gerekmektedir. Bu özelliklerden ilki, bağımsız denetim

kuruluşu ile işletmenin iş ilişki süresidir. İş ilişki süresinin kısa olması, bağımsız denetimde rotasyon uygulamaları yazında tartışılan iki durumdur. Bunun altında yatan neden, aslında bağımsız denetim kuruluşunun işletmeden bağımsızlığını koruyabilmektir. Davis, So ve Trumpeter (2000) yapmış olduğu çalışmada, bağımsız denetim kuruluşu ile artan iş ilişkisinin, işletmelerde tahakkuk esaslı kâr yönetimi uygulamalarının artmasına neden olduğunu tespit etmiştir. Bu bağlamda;

H_{0G}: Bağımsız denetim kuruluşu iş ilişkisi süresi ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında bir ilişki yoktur.

H_{1G}: Bağımsız denetim kuruluşu iş ilişkisi süresi ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında pozitif ve anlamlı ilişki vardır.

Bağımsız denetimin kalitesi için; bağımsız denetim faaliyetinin 4 büyükler adı ile anılan büyük denetim kuruluşundan biri tarafından yapıp yapılmadığı tartışılan bir diğer konudur. Çünkü büyük denetim kuruluşları, şan ve şöhretlerine leke sürdürmemek ve böylelikle müşteri kaybetmemek amacı ile işletmelerde gerçekleşen kâr yönetimini ortaya çıkarmada daha hevesli olacaklardır. Francis, Maydev ve Sparks (1999), Karacaer ve Özek (2010), Karaibrahimoğlu ve Özkan (2011), büyük denetim kuruluşları tarafından denetlenen işletmelerde daha az ihtiyari tahakkuka başvurulduğunu tespit etmiştir.

H_{0H}:Denetim faaliyetinin 4 büyük denetim kuruluşlarından biri tarafından gerçekleştirilmesi ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında bir ilişki yoktur.

H_{0H}:Denetim faaliyetinin 4 büyük denetim kuruluşlarından biri tarafından gerçekleştirilmesi ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında negatif ve anlamlı ilişki vardır.

Bushe (1998), Koh (2003) gibi yazarlara göre ise, işletme sahiplik yapısı içinde kurumsal sahiplerin oranı arttıkça kâr yönetimi uygulamaları azalacaktır. Çünkü onlara göre, kurumsal sahipler kendilerine emanet edilen fonları, sanki kendi fonlarıymış gibi inançlı mülkiyet esasına göre yönetmektedir. Böylece kurumsal sahipler pay sahibi olduğu işletmelerdeki yöneticileri daha etkin bir şekilde gözlemleyebilmektedir. Ayrıca kurumsal yatırımcılar, profesyonel yönetim anlayışına göre yönetilir ve bu anlayış kurumsal yatırımcıların teknik piyasalar olan menkul kıymet borsalarındaki

gelişmeleri yakından takip edip, yeterli bilgi sahibi olması anlamına gelecektir. Bu anlayış, kurumsal yatırımcıları yatırım yaptıkları işletmelerin operasyonlarını ve yöneticiler tarafından gerçekleştirilecek işlemleri yakından takip etmesi ve istediği bilgiye daha önceden ulaşması anlamına gelecektir. Bu bağlamda;

H_{0I}: Kurumsal sahiplerin işletmedeki pay sahipliği oranı ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında bir ilişki yoktur.

H_{1I}: Kurumsal sahiplerin işletmedeki pay sahipliği oranı ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında negatif ve anlamlı ilişki vardır.

Kurumsal yönetim bileşenlerinin niteliksel özelliklerinin kâr yönetimini etkilemesinin yanında hem kâr yönetimini hem de kurumsal yönetimi etkileyen bir takım unsurlar da mevcuttur. Kurumsal yönetim bileşenleri dışındaki bir takım faktörlerin de kâr yönetimi üzerindeki etkisini görmek amacı ile yazında tartışılan işletmenin büyüklüğü, işletmenin performansı, kaldıraç oranı ve işletmenin büyüme hızının göstergesi olarak piyasa değeri/defter değeri rasyosu kontrol değişkeni olarak modellerde yer almaktadır.

5. Araştırma Yöntemi

Bu bölümde; veriler, veri toplama prosedürü, araştırma modelleri, değişkenlerin ölçümüne yer verilmiştir.

5.1. Veriler ve Veri Toplama Süreci

Çalışmada 2008-2013 yılları arasında 6 yıllık zaman periyodunda Borsa İstanbul Ulusal Tüm Endeksinde yer alan işletmeler kullanılmıştır. Finans, madencilik, petrol, doğalgaz çıkaran işletmeler örneklemeden çıkarılmıştır. Çünkü tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukları hesaplarken kullandığımız Kothari'nin Performans Eşlemeli Modeli (2005) bu sektörde faaliyet gösteren işletmelere uygulanmamaktadır. ⁱ Bazı işletmelerin kurumsal yönetim bileşenlerine ilişkin değişkenler kayıptır. Yönetim kurulu ve sahiplik yapısının tahakkuk esaslı kâr yönetimi üzerindeki etkisini araştırırken kullandığımız birinci modelde toplam gözlem sayımız 922 işletme*yıl iken, denetim komitesi ve bağımsız denetimin tahakkuk esaslı kâr yönetimi üzerindeki etkisini araştırırken kullandığımız ikinci modelde toplam gözlem sayımız 904 işletme*yıldır. ⁱⁱ Çalışmada kullanılan set dengesiz panel settir.

ⁱ Doktora tezinde Modifiye Edilmiş Jones Modeli kullanılmıştır. Bu çalışmada ise aşırı uç noktadaki performansı da dikkate alan ve daha güçlü sonuçlar veren Kothari Modeli kullanılmıştır.

ⁱⁱ İlgili doktora tezi çalışmasında dengeli panel set ve toplamda 447 işletme*yıl veri kullanılmıştır.

Kurumsal yönetim bileşenlerini temsil eden değişkenlere ilişkin veriler toplanırken Kamuyu Aydınlatma Platformu'nun (KAP) internet sitesindeki ve işletmelerin internet sitelerinde yayınladıkları faaliyet raporlarından yararlanılmıştır. Bağımlı değişkenlerimiz olan tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar hesaplarken kullanılan modellerdeki veriler ve kontrol değişkenlerine ilişkin veriler Finnet Mali Analiz programı yardımı ile toplanmıştır. Kurumsal sahiplik oranına ilişkin veriler Türkiye Sermaye Piyasası Birliği'nin (TSPB) internet sitesinden ulaşılmıştır.

5.2. Araştırmanın Modelleri

Çalışmamızda; yönetim kurulunda yer alan bağımsız üyelerin oranı ile denetim komitesinde yer alan bağımsız üyelerin oranı arasında yüksek derecede korelasyon (Ek 1, Tablo 7'ye bakınız) olduğu için; yönetim kurulu ve sahiplik yapısı bileşenlerinin niteliksel özellikleri, denetim fonksiyonuna ilişkin bileşenlerin (denetim komitesi, bağımsız denetim) niteliksel özellikleri aynı kontrol değişkenleri her modelde kullanılmak üzere ayrı ayrı regresyona tabi olmuştur. Bu yüzden toplamda 2 adet ana modelimiz bulunmaktadır. Aşağıda bu modeller ampirik olarak izah edilmiştir. Modellerde kullanılan değişkenlerin açıklamaları Tablo 1'de olduğu gibidir.ⁱⁱⁱ

Model 1

$$m_{IT}_{it} = \beta_0 + \beta_1 YKBAG_{it} + \beta_2 YKBUY_{it} + \beta_3 YONIKI_{it} + \beta_4 YKKUY_{it} + \beta_5 KURSAH_{it} + \beta_6 ISBUY_{it} + \beta_7 ISPERFORM_{it} + \beta_8 FINKAL_{it} + \beta_9 ISBUYHIZ_{it} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

Model 2

$$m_{IT}_{it} = \beta_0 + \beta_1 DKBAG_{it} + \beta_2 DKBUY_{it} + \beta_3 BDKIRSUR_{it} + \beta_4 BDKBUY_{it} + \beta_5 ISBUY_{it} + \beta_6 ISPERFORM_{it} + \beta_7 FINKAL_{it} + \beta_8 ISBUYHIZ_{it} + \varepsilon_{it} \quad (2)$$

5.3. Değişkenlerin Ölçümü

Aşağıda bağımlı, test ve kontrol değişkenlerin nasıl ölçüldüğü ele alınmıştır.

5.3.1. Bağımlı Değişkenlerin Ölçümü

Bu çalışmada bir adet bağımlı değişkenimiz mevcuttur. Bu değişken tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklardır. İhtiyari tahakkukları hesaplarken Kothari'nin Performans Eşlemeli Modeli (2005) kullanılmıştır (3 numaralı model). Modelin çalıştırılması sonucu elde edilen ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri (m_{IT}) Model 1 ve Model 2'de tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olarak ele alınmıştır. Performans Eşlemeli Modelde toplam tahakkuklar (TT) ilk olarak bilanço yaklaşımına^{iv} göre hesaplanmıştır. Daha sonra Kothari'nin (2005) ele aldığı gibi Modifiye Edilmiş Jones Modeli'ne (1991) bir önceki yılın ROA (Aktif Kârlılık) değişkeni eklenerek ihtiyari tahakkuklar hesaplanmaktadır. ΔS_{it} satışlarda bir önceki döneme göre değişimi; ΔAL_{it} net alacaklardaki değişimi MDV_{it} brüt maddi duran varlıkları temsil etmektedir. Her değişken değişen varyans sorununun önüne geçmek için bir önceki yılın aktif toplamına A_{it-1} oranlanmaktadır (Model 3).

Model 3

$$\begin{aligned} TT_{it} / A_{it-1} &= \alpha_1 1 / A_{it-1} + \beta_{1i} (\Delta S_{it} - \Delta AL_{it}) / A_{it-1} + \beta_{2i} \\ MDV_{it} / A_{it-1} &+ \beta_{3i} ROA_{it-1} \end{aligned} \quad (3)$$

5.3.2. Test ve Kontrol Değişkenlerinin Ölçümü

Tablo 1'de, çalışmada kullanılan test ve kontrol değişkenlerinin kısaltmalarına ve kısaltmaların açıklamalarına yer verilmiştir.

ⁱⁱⁱ İlgili doktora tezi çalışmasında birinci modelde yönetim kuruluna ilişkin niteliksel özellikler arasında yönetim kurulu toplantı sayıları da kullanılmıştır. Bahsi geçen çalışmada toplantı sayıları elde edilirken, faaliyet raporları, kurumsal yönetim uyum raporları, Borsa İstanbul-Şirket Haberleri, karar sayıları incelenmiştir. Toplantı sayıları ile kâr yönetimi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Bu çalışmada faaliyet raporları ve kurumsal yönetim uyum raporları incelenerek toplantı sayıları elde edilmiştir. Fakat gözlem sayısı her ne kadar doktora tezi çalışmasına göre artsa da yönetim kurulu toplantı sayılarını da regresyona tabi tuttuğumuz zaman mevcut çalışmada gözlem sayısının azalmasına neden olacağından ve aynı zamanda regresyona test değişkeni olarak dahil etmek bile anlamlı bir sonuç elde edemediğimizden dolayı dahil edilmemiştir.

^{iv} $TT_{it} = (\Delta DV_{it} - \Delta NVBV_{it}) - (\Delta KVK_{it} - \Delta UVVATFit - \Delta OVYKit) - AIP_{it}$ Açıklaması; TT_{it} İ işletmesinin t zamandaki toplam tahakkukları, ΔDV_{it} = i işletmesinin t zamanda dönen varlıklarındaki değişim, $\Delta NVBV_{it}$ = i işletmesinin t zamanda nakit ve nakit benzeri varlıklarındaki değişim, ΔKVK_{it} = i işletmesinin t zamanda kısa vadeli yabancı kaynaklarında meydana gelen değişim, $\Delta UVVATFit$ = i işletmesinin t zamanda uzun vadeli borçlarının anapara taksit ve faizlerindeki değişim, $\Delta OVYKit$ = i işletmesinin t zamanda ödenecek vergi ve yükümlülük karşılıklarındaki değişim, AIP_{it} = i işletmesinin t zamanda amortisman ve itfa payları

Tablo 1: Test ve Kontrol Değişkenleri ve Ölçümü

DEĞİŞKENLER	HİPOTEZLER	ÖLÇÜM
YK'ndaki Bağımsız Üyelerin Oranı(YKBAG)	H _{0A} H _{1A}	Bağımsız Üye Sayısının Toplam Yönetim Kurulu Üye Sayısına Oranı
Yönetim Kurulunun Büyüklüğü (YKBUY)	H _{0B} H _{1B}	Yönetim Kurulu Toplam Üye Sayısı
Yönetimde İkililik (YONIKI)	H _{0C} H _{1C}	Yönetim Kurulu Başkanı ile CEO/Genel Müdür Aynı Kişi ise 1, Değil ise 0
Yönetim Kurulundaki Kadın Üyelerin Oranı(YKKUY)	H _{0D} H _{1D}	Kadın Üye Sayısının Toplam Yönetim Kurulu Üye Sayısına Oranı
Denetim Komitesindeki Bağımsız Üyelerin Oranı (DKBAG)	H _{0E} H _{1E}	Bağımsız Üye Sayısının Toplam Denetim Komitesi Üye Sayısına Oranı
Denetim Komitesi Büyüklüğü (DKBUY)	H _{0F} H _{1F}	Denetim Komitesi Toplam Üye Sayısı
Bağımsız Denetim Kuruluşu İle İş İlişkisi Süresi (BDKISUR)	H _{0G} H _{1G}	En Son Bağımsız Denetim Firması İle Geriye Dönük Olarak Toplam İş İlişkisi Süresi
Bağımsız Denetim Kuruluşunun Büyüklüğü(BDKBUY)	H _{0H} H _{1H}	Bağımsız Denetim Kuruluşu 4 Büyük (Price, Deloitte, KPMG, E&Y) Denetim Kuruluşundan Biri ise 1, Değilse 0
Kurumsal Sahiplik(KURSAH)	H _{0I} H _{1I}	Kurumsal Sahiplerin Toplam Sahiplik Yapısı İçindeki Payı Mevcut Dönemde
İşletmenin Büyüklüğü(ISBUY)	?	İşletmenin Aktif Toplamının Doğal Logaritması
İşletmenin Performansı (ISPERFORM)	?	Net Kâr/Aktif Toplam (ROA)
İşletmenin Büyüme Hızı(ISBUYHIZ)	?	Piyasa Değer / Defter Değeri
Finansal Kaldıraç Oranı(FINKAL)	?	Toplam Borçlar/Toplam Aktifler
Yönetim Kurulunda Bağımsız Üye Bulunması (YKBAGKUKLA)	?	Yönetim Kurulunda Bağımsız Üye Bulunuyorsa 1, Bulunmuyorsa 0
Yönetim Kurulunda Kadın Üye Bulunması (YKKUYKUKLA)	?	Yönetim Kurulunda Kadın Üye Bulunuyorsa 1, Bulunmuyorsa 0
Yönetim Kurulu Bağımsız Üye ve Kadın Üye Bulunmaması (YKBAGKUYYOKKUKLA)	?	Yönetim Kurulunda Bağımsız Üye ve Kadın Üye Bulunmuyorsa 1, Aksi Takdirde 0
Denetim Komitesinde Bağımsız Üye Bulunması (DKBAGKUKLA)	?	Denetim Komitesinde Bağımsız Üye Bulunuyorsa 1, Bulunmuyorsa 0
Denetim Komitesinde Bağımsız Üye Bulunması ve Bağımsız Denetimin 4 Büyük Denetim Kuruluşlarından Biri Tarafından Gerçekleştirilmesi (DKBAGBDBUYKUKLA)	?	Denetim Komitesinden Bağımsız Üye Bulunuyorsa ve Bağımsız Denetim 4 Büyük Denetim Kuruluşlarından Biri Tarafından Gerçekleştiriliyorsa 1, Aksi Takdirde 0
Denetim Komitesinde Bağımsız Üye Bulunmaması ve Bağımsız Denetimin 4 Büyük Denetim Kuruluşlarından Biri Tarafından Gerçekleştirilmesi (NonDKBAGBDBUY)	?	Denetim Komitesinden Bağımsız Üye <i>Bulunmuyorsa</i> ve Bağımsız Denetim 4 Büyük Denetim Kuruluşlarından Biri Tarafından Gerçekleştiriliyorsa 1, Aksi Takdirde 0

6. Araştırmanın Sonuçları

Aşağıda değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistiklere, korelasyon katsayıları tablosuna ve regresyon sonuçlarına yer verilmiştir

6.1. Tanımlayıcı İstatistikler

Tablo 2'de çalışmada kullanılan bağımlı, test ve kontrol değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistiklere yer verilmiştir.

Örnekleminiz içerisinde yönetim kurulunun bağımsızlığı (YKBAG) ortalama %12,87 iken, maksimum değer %57,14'dır. Yönetim kurulunda bağımsız üyelerin olmadığı işletmeler de mevcuttur.

Denetim komitesinin bağımsızlığı (DKBAG) ortalama %39,71 iken maksimum oran %100'dür. Denetim komitesinde bağımsız üyelerin olmadığı işletmelerde mevcuttur. Yönetim kurulları (YKBUY) ortalama 6,65 üyeden oluşurken, minimum 3 maksimum 14 üyeden oluşan yönetim kurulları mevcut olmakla birlikte, denetim komiteleri (DKBUY) ortalama 2.01 üyeden oluşmakta, maksimum 4 üyeden oluşan denetim komiteleri olmakla birlikte, denetim komitesi olmayan işletmeler de mevcuttur. Yönetim kurullarında kadın üyelerin oranı (YKKUY) ortalama %12 oranında iken, kadın üye olmayan yönetim kurulları olmakla birlikte maksimum %80 oranında kadın üyeye sahip yönetim kurulu mevcuttur. Yönetim kurulu başkanı ile CEO&genel müdürün aynı kişi (YONIKI) olması durumu toplam örneklem içinde %9,98 oranındadır. Örneklem içindeki işletmelerin %51,60 dört büyük

denetim kuruluşlarından (BDKBUY) biri tarafından denetlenmektedir. Örneklemdeki işletmelerle denetim kuruluşlarının ortalama 3,81 yıl iş ilişki süresi (BDKISUR) mevcuttur. İşletmelerin sahiplik yapıları içinde kurumsal sahiplerin oranı (KURSAH) ortalama %38,04 iken, %98,97 kurumsal yatırımcıya sahip işletme olmakla birlikte kurumsal yatırımcıya sahip olmayan işletmede mevcuttur. İşletmelerin ortalama finansal kaldıraç oranı (FINKAL) %52,77 iken, ortalama kârlılık oranları (ISPERFORM) %2,06 ortalama büyüme hızları (ISBUYHIZ) % 176,9'dur. Örneklemde %42,88'nde yönetim kurulunda bağımsız üye (YKBAGKUKLA), %52,16'nda yönetim kurulunda kadın üye (YKKUYKUKLA) bulunurken, %42,42'nde

denetim komitesinde bağımsız üye (DKBAGKUKLA) bulunmaktadır. Yönetim kurulunda hem bağımsız üye hem de kadın üye bulunmaması (YKBAGKUYYYOKKUKLA) durumu toplam örneklemde %77,85 oranındadır. Denetim komitesinde bağımsız üye yer alan ve aynı zamanda bağımsız denetimin 4 büyük denetim kuruluşlarından biri (DKBAGBDKBUYKUKLA) tarafından gerçekleştirilen işletmelerin oranı ise %23,87'dir. Denetim komitesinde bağımsız üye bulunmayan ve fakat denetimi 4 büyük denetim kuruluşlarından biri tarafından gerçekleştirilen (NonDKBAGBDKBUYKUKLA) işletmelerin oranı ise %58,94'tür.^v

Tablo 2: Bağımlı, Test ve Kontrol Değişkenlerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Değişken	Gözlem	Ortalama	Stand. Sap.	Minimum	Maksimum
m_IT	1061	0.17771	0.16128	0.00010	0.93017
YKBAG	1202	0.12873	0.15790	0	0.57142
YKBAGKUKLA	1202	0.42880	0.49511	0	1
YKKUY	1202	0.12089	0.14950	0	0.8
YKKUYKUKLA	1202	0.52163	0.49973	0	1
YKBAGKUYYYOKKUKLA	1202	0.77851	0.41541	0	1
YKBUY	1202	6.65890	2.01206	3	14
YONIKI	1202	0.09983	0.29990	0	1
DKBAG	1188	0.39716	0.47325	0	1
DKBAGKUKLA	1188	0.42429	0.49444	0	1
DKBAGBDKBUYKUKLA	1188	0.23876	0.41651	0	1
NonDKBAGBDKBUYKUKLA	1188	0.58943	0.49214	0	1
DKBUY	1202	2.01996	0.30472	0	4
BDKBUY	1186	0.51602	0.49995	0	1
BDKISUR	1174	3.81601	2.93235	1	12
KURSAH	1216	0.38048	0.31698	0	0.98979
FINKAL	1222	0.52774	0.53840	0.00638	8.67432
ISBUY	1222	19.35951	1.58572	15.32273	23.9579
ISPERFORM	1186	0.020678	0.23387	-1.10575	6.80457
ISBUYHIZ	1355	1.769019	2.60901	0	32.10849

6.2. Korelasyon Katsayıları Tablosu

Ek 1'de (Tablo 7), test değişkenlerimiz olan yönetim kurulunun, denetim komitesinin, bağımsız denetimin, sahiplik yapısının niteliksel özellikleri ve kontrol değişkenleri arasındaki ilişki düzeyini ve yönünü

gösteren korelasyon katsayıları yer almaktadır. Korelasyon katsayıları aynı zamanda, değişkenler arasında çoklu doğrusallığın olup olmadığını tespit etmek amacı ile oluşturulmuştur. Alpar'a (2003) göre iki değişken arasındaki korelasyon katsayısının 1'e yakın

^v İlgili doktora tezi çalışmasındaki tanımlayıcı istatistikler ise şu şekildedir. Yönetim kurulundaki bağımsız üyelerin oranı ortalama %5,82'dir. Denetim komitesindeki bağımsız üyelerin oranı %10,22'dir. Yönetim kurulundaki kadın üyelerin oranı % 11,63'tür. İşletmelerin %58,17 dört büyük denetim kuruluşlarından biri tarafından denetlenmektedir. İşletmelerin bağımsız denetim kuruluşları ile iş ilişki süresi ortalama 3,62 gündür. Yönetim kurulları ortalama 6,63 kişiden oluşmaktadır. Denetim komiteleri ortalama 2,05 kişiden oluşmaktadır. Kurumsal sahiplerin oranı ortalama %14,43'tür. Finansal kaldıraç oranı %47,88, işletmelerin büyüme hızı ortalama % 164, işletmelerin performansı ortalama %2,60'tür.

olması (%80 üstü) çoklu doğrusallığın olduğuna işaretler. Bu durumda modelde aralarında yüksek derecede korelasyon olan değişkenlerden biri çıkarılmakta veya model parçalanarak ayrı ayrı regresyon yapılmaktadır. Korelasyon katsayıları tablosuna baktığımız zaman, yönetim kurulundaki bağımsız üyelerin oranı (YK BAG) ile denetim komitesindeki bağımsız üyelerin oranı (DK BAG) arasında (Mavi Bölge) yüksek derecede pozitif ilişki olduğu (%92) görülmektedir. Çünkü örneklemedeki işletmelerde yönetim kurulunda yer alan bağımsız üye aynı zamanda denetim komitesinde de bağımsız üye olarak yer almaktadır. Bu durum çoklu doğrusallığa işaret edeceğinden, bu sorunu ortadan kaldırmak için daha önce de söylediğimiz gibi kurumsal yönetişimin tahakkuk esaslı kâr yönetimi üzerine etkisini incelerken 2 ayrı model kullanılmıştır. Ek analizlerde de aralarında yüksek derecede korelasyon olan test değişkenleri aynı modelde yer almamıştır.

6.3. Hipotezlerin Testi

Aşağıdaki bölümde, panel veri analizinde yapılan testlerde hangi yaklaşımın ele alındığı, varsayımların yerine getirilip getirilemediği, hangi sonuçların elde edildiği tartışılmış ve sonuçlar değerlendirilmiştir.

6.3.1. Model 1'e İlişkin Sonuç ve Değerlendirmeler: Tahakkuk Esaslı Kâr Yönetimi ve Yönetim Kurulu, Sahiplik Yapısı

Model 1'de kurumsal yönetim bileşenlerinden yönetim kurulu ve sahiplik yapısının tahakkuk esaslı kâr yönetimi üzerine etkisi ele alınmıştır. Hausman testi sonucu rassal etkiler yaklaşımının kullanılması gerektiğine olasılık değerinin %5'ten büyük ($\chi^2:3,17$; Prob> $\chi^2=0.9572$) olmasından dolayı karar verilmiştir. Baltagi-Wu testi sonucu elde edilen değer 2'den büyük (2.16) olduğundan dolayı modelde otokorelasyon problemi olmadığına karar verilmiştir. Breusch-Pagan Lagrange Değişen Varyans testi sonucu elde edilen olasılık değeri 0.05'ten büyük (0.131) olduğundan modelde değişen varyans probleminin olmadığına karar verilmiştir. Model 1'in sonuçları ve modele ilişkin değerlendirmeler aşağıda olduğu gibidir.^{vi}

Tablo 3'te görüldüğü üzere yönetim kurulundaki bağımsız üyelerin oranı (YK BAG) ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında negatif ilişki vardır yönünde kurmuş olduğumuz hipotez (H_{1A}) çerçevesinde yapılan analiz sonucu elde edilen katsayı negatif ve anlamlıdır

(-0.148). Elde edilen bulgu ile yönetim kurulunda yer alan bağımsız üyelerin oranı (YK BAG) arttıkça tahakkuk esaslı kâr yönetimi uygulamalarının azaldığı sonucuna varabiliriz. Yönetim kurulunda yer alan bağımsız üyeler etkin kontrol ve gözetimi sağlamakta ve gerçekleşen tahakkuk esaslı kâr yönetimini engelleyici etkisi bulunmaktadır. Elde edilen bulgu Peasnel, Pope ve Young (2005), Chen, Cheng ve Wang (2010), Habbash (2010)'ın elde etmiş olduğu bulgularla paralellik göstermektedir.

Yönetim kurulundaki üye sayısı (YKBUY) ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında negatif ilişki vardır yönünde kurmuş olduğumuz hipotez (H_{1B}) çerçevesinde yapılan analizde, yönetim kurulunun büyüklüğü arttıkça tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerlerinin azaldığı katsayının negatif yönlü olmasından anlaşılmaktadır. Fakat katsayı anlamlı değildir (-0.0001) bu yüzden bu hipotez reddedilmiştir.

Yönetim kurulu başkanı ile işletmenin en üst noktasında yer alan CEO/Genel Müdürün aynı kişi olmasını ifade eden yönetimde ikililik (YONIKI) durumu ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında pozitif ilişki vardır yönünde kurmuş olduğumuz hipotez (H_{1C}) çerçevesinde yapılan analiz sonucu elde edilen katsayı pozitif (0.0215) fakat anlamlı değildir. Bu yüzden hipotez reddedilmiştir.

Yönetim kurulundaki kadın üyelerin oranı (YKKUY) ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında negatif ilişki vardır yönünde kurmuş olduğumuz hipotez (H_{1D}) çerçevesinde yapılan analizde elde edilen katsayı negatif yönlü (-0.0906) ve anlamlı olup; kadın üyelerin oranı arttıkça tahakkuk esaslı kâr yönetimi uygulamalarının azaldığına ilişkin bir kanıt olmakla birlikte hipotezi kabul etmiş bulunmaktayız. Çünkü kadın üyeler risk almak istemediklerinden dolayı, yöneticiler tarafından gerçekleştirilebilecek manipülatif işlemlere daha duyarlı olup, tahakkuk esaslı kâr yönetimi uygulamalarını önlemede etkin bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Elde edilen bulgu Gul, Srinidhi ve Tsui (2007), Gulzar ve Wang (2011)'ın elde etmiş olduğu bulgularla paralellik göstermektedir.

Kurumsal sahiplerin oranı (KURSAH) ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar arasında negatif ilişki vardır yönünde

^{vi} İlgili doktora tezi çalışmasında yapılan regresyon sonucu yönetim kurulundaki bağımsız üyelerin oranı ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Mevcut çalışmada yönetim kurulundaki bağımsız üyelerin oranı ile ihtiyari tahakkuklar arasında negatif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu durumun muhtemel nedeni olarak ise yönetim kurulundaki bağımsız üyelerin oranının artması olarak görmekteyiz. Test değişkeni olarak kullandığımız yönetim kurulundaki kadın üyelerin oranı, yönetimdeki ikililik, yönetim kurulunun büyüklüğü, kurumsal sahiplerin oranı ile ihtiyari tahakkuklar arasında benzer ilişki tespit edilmiştir.

kurmuş olduğumuz hipotez (H_{11}) çerçevesinde yapılan analiz sonucunda katsayı (0.0038) beklentimizin dışında pozitif olmakla birlikte, anlamlı olmadığı için hipotezi reddetmiş bulunmaktayız.

Model 1'de kullanılan kontrol değişkenleri 4 adet olup bunlar, işletmenin performansı (ISPERFORM), işletmenin büyüklüğü (ISBUY), işletmenin büyüme hızı (ISBUYHIZ), finansal kaldıraçtır (FAALKAL). İşletmenin performansı (ISPERFORM) arttıkça tahakkuk esaslı kâr yönetimi uygulamalarının da azaldığı, finansal kaldıraç oranı (FINKAL) ve işletmenin büyüme hızı (ISBUYHIZ) arttıkça tahakkuk esaslı kâr yönetimi uygulamalarının arttığı sonucuna kontrol değişkenlerinin katsayılarının yönü ve anlamlılık derecelerinden dolayı varabiliriz.

Tablo 3: Yönetim Kurulu, Sahiplik Yapısı ve Kâr Yönetimi

Bağımlı Değişken (m_IT)	Katsayının Beklenen Yönü	Coef.&Z İst.
YKBAG	-	-0.148 -4.36***
YKKUY	-	-0.0906 -2.38**
YKBUY	-	-0.00192 -0.58
YONIKI	+	0.0215 1.11
KURSAH	-	0.00386 0.18
ISPERFORM	?	-0.170 -3.02***
FINKAL	?	0.0255 2.02**
ISBUYHIZ	?	0.00472 2.28**
ISBUY	?	-0.00354 -0.67
Constant		0.268 2.91***
Gözlem		922
Panel Sayısı		166
R ² : within = 0.0531 between = 0.0541 overall = 0.0564		
Wald chi ² (9) = 53.82 Prob > chi ² = 0.0000		
Hausman= chi ² (9) = 3.17 Prob>chi ² = 0.9572		
Breusch and Pagan Lagrangian multiplier test		
chibar ² (01) = 1.25 Prob > chibar ² = 0.131		
Baltagi-Wu LBI = 2.1617		
*** (p<0.01), ** (p<0.05), * (p<0.10)		

^{vii} İlgili doktora tezi çalışmasında yapılan regresyon analizi sonucu denetim komitesinde yer alan bağımsız üyelerin oranı ile ihtiyari tahakkuklar arasında benzer bulgular elde edilmiştir. Denetim komitesi büyüklüğü ve bağımsız denetim kuruluşu iş ilişkisi süresi ile ihtiyari tahakkuklar arasında yine anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Bağımsız denetim kuruluşunun büyüklüğü ile ihtiyari tahakkuklar arasında ise negatif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu durumun muhtemel nedeni ise kâr yönetimi tespit yöntemi olarak kullandığımız Kothari Modelinden kaynaklanıyor olabilir.

6.3.2. Model 2'ye İlişkin Sonuç ve Değerlendirmeler: Tahakkuk Esaslı Kâr Yönetimi, Denetim Komitesi ve Bağımsız Denetim

Model 2'de kurumsal yönetim bileşenlerinden denetim komitesi ve bağımsız denetimin tahakkuk esaslı kâr yönetimi üzerine etkisi ele alınmıştır. Hausman Testi sonucu rassal etkiler yaklaşımının kullanılması gerektiğine olasılık değerinin %5'ten büyük (χ^2 :5.39; Prob> χ^2 =0.7148) olmasından dolayı karar verilmiştir. Baltagi-Wu testi sonucu elde edilen değer 2'den büyük (2.20) olduğundan dolayı modelde otokorelasyon problemi olmadığına karar verilmiştir. Breusch Pagan Lagrange Değişen Varyans testi sonucu elde edilen olasılık değeri 0.05'ten büyük (0.084) olduğundan modelde değişen varyans probleminin olmadığına karar verilmiştir. ^{vii}

Tablo 4: Denetim Komitesi, Bağımsız Denetim, Kâr Yönetimi

Bağımlı Değişken (m_IT)	Katsayının Beklenen Yönü	Coef.&Z İst.
DKBAG	-	-0.0497 -4.42***
DKBUY	-	-0.0185 -0.66
BDKBUY	-	0.0349 2.88***
BDKISUR	+	0.00135 0.76
ISPERFORM	?	-0.144 -2.54**
FINKAL	?	0.0396 2.77***
ISBUYHIZ	?	0.00445 2.16**
ISBUY	?	-0.00699 -1.63
Constant		0.321 3.37***
Gözlem		904
Panel Sayısı		165
R ² : within = 0.0619 between = 0.0303 overall = 0.0581		
Wald chi ² (8) = 55.79 Prob > chi ² = 0.0000		
Hausman= chi ² (8) = 5.39 Prob>chi ² = 0.7148		
Breusch and Pagan Lagrangian multiplier test		
chibar ² (01) = 1.90 Prob > chibar ² = 0.084		
Baltagi-Wu LBI = 2.2002		
*** (p<0.01), ** (p<0.05), * (p<0.10)		

Tablo 4'te görüldüğü üzere denetim komitesindeki bağımsız üyelerin oranı (DKBAG) ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında negatif ilişki vardır şeklinde kurmuş olduğumuz hipotez (H_{1E}) çerçevesinde yapılan analiz sonucu elde edilen katsayı (-0.0497) negatif ve anlamlı olduğu için hipotezi kabul etmekteyiz. Denetim komitesinde bağımsız üyelerin oranı arttıkça işletme yöneticilerinin sorumluluğunda hazırlanan finansal tablolarda gerçekleştirilecek manipülatif işlemlerin önüne geçilmesini sağlamaktadır. Elde edilen bulgu Bedard, Marrakchi ve Courteau (2004)'ın elde etmiş olduğu bulgularla paralellik göstermektedir.

Denetim komitesinin üye sayısı (DKBUY) ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında negatif ilişki vardır şeklinde kurmuş olduğumuz hipotez (H_{1F}) çerçevesinde yapılan analiz sonucu katsayı (-0.0185) negatif fakat anlamsızdır.

Bağımsız denetim kuruluşu iş ilişkisi süresi (BDKISUR) ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında pozitif ilişki vardır şeklinde kurmuş olduğumuz

hipotez (H_{1G}) çerçevesinde elde edilen katsayı pozitif (0.00135) fakat anlamsızdır. Bu yüzden hipotez reddedilmiştir.

Bağımsız denetim kuruluşunun büyüklüğü (BDKBUY) ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında negatif ilişki vardır şeklinde kurmuş olduğumuz hipotez (H_9) çerçevesinde yapılan analiz sonucu elde edilen katsayı (0.0349) beklentimizin aksine pozitif ve anlamlıdır.

Ayrıca, işletmelerin performansı (ISPERFORM) arttıkça tahakkuk esaslı kâr yönetimi uygulamaları azalmakta, finansal kaldıraç (FINKAL) ve işletmenin büyüme hızı (ISBUYHIZ) arttıkça tahakkuk esaslı kâr yönetimi uygulamaları artmaktadır.

6.3.3. Ek Analizler

Bu kısımda yapılan analizlerde yönetim kurulunda bağımsız üye mevcudiyetinin, yönetim kurulunda kadın üye mevcudiyetinin, yönetim kurulunda bağımsız ve kadın üye bulunmamasının, denetim komitesinde bağımsız üye mevcudiyetinin tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar üzerindeki etkisine yönelik bulgular elde edilmiştir.

Tablo 5: Yönetim Kurulu ve Kâr Yönetimi: Ek Bulgular

	m_IT Coef.&Z İst.	m_IT Coef.&Z İst.	m_IT Coef.&Z İst.	m_IT Coef.&Z İst.	m_IT Coef.&Z İst.
YKKUYKUKLA	-0.0236 -2.11*		-0.0257 -2.31*		-0.0370 -2.52*
YKBAGKUKLA		-0.0510 -4.65***	-0.0519 -4.74***		-0.0653 -4.14***
YKBAGKUYYO				0.0431 3.29**	-0.0254 -1.18
YKBUY	-0.00237 -0.71	-0.000213 -0.06	0.000941 0.28	-0.00133 -0.39	0.00104 0.30
YONIKI	0.0137 0.71	0.0170 0.88	0.0188 0.97	0.0114 0.59	0.0211 1.09
KURSAH	0.00771 0.35	0.00517 0.23	0.00640 0.29	0.00971 0.44	0.00472 0.21
FINKAL	0.0230 1.80	0.0266 2.11*	0.0253 2.00*	0.0259 2.04*	0.0243 1.92
ISPERFORM	-0.161 -2.84**	-0.169 -3.00**	-0.172 -3.06**	-0.170 -2.99**	-0.170 -3.02**
ISBUYHIZ	0.00497 2.39*	0.00516 2.50*	0.00488 2.36*	0.00511 2.46*	0.00481 2.32*
ISBUY	-0.00380 -0.72	-0.00202 -0.38	-0.00268 -0.51	-0.00292 -0.56	-0.00282 -0.54
_cons	0.258 2.83**	0.218 2.40*	0.237 2.61**	0.186 2.02*	0.272 2.84**
Gözlem	922	922	922	922	922
R^2 : w, b, o.	0.05,0.05,0.05	0.03,0.06,0.03	0.05,0.05,0.06	0.04,0.05,0.04	0.06,0.05,0.06
Wald χ^2	52.82***	35.16***	58.41***	41.70***	59.82***

<i>Hausman Test</i>	3.32	3.87	2.95	2.68	3.48
<i>Breusch Pagan</i>	1.64	1.53	1.69*	1.50	1.79*
<i>Baltagi-Wu LBI</i>	2.16	2.16	2.17	2.15	2.17

*** ($p < 0.01$), ** ($p < 0.05$), * ($p < 0.10$)

Tablo 5'te ifade edildiği üzere, ilk olarak yönetim kurulunda bağımsız üye bulunması (YKBAGKUKLA) durumu ile yönetim kurulunda kadın üye (YKKUYKUKLA) bulunması durumu modellerde ayrı olarak yer almıştır (İlk iki sütun). Daha sonra her iki değişken de modele aynı anda yer almıştır (Üçüncü sütun). Yönetim kurulunda bağımsız üye bulunması (YKBAGKUKLA) ve yönetim kurulunda kadın üye bulunması (YKKUYKUKLA) durumu ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri arasında negatif (ilk sütun: -0.0236, ikinci sütun: -0.0510, üçüncü sütun: -0.0257 ve -0.0519) ve anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonuçlardan yönetim

kurulunda bağımsız üye (YKBAG) ve kadın üyenin (YKKUY) oranı arttıkça tahakkuk esaslı kâr yönetimin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar azalır bulgumuza ek olarak yönetim kurulunda bağımsız (YKBAGKUKLA) ve kadın üye (YKKUYKUKLA) mevcudiyeti de ihtiyari tahakkukların azalmasında etkili olmaktadır sonucuna varılmaktadır. Yönetim kurulunda bağımsız ve kadın üye bulunmaması durumunda ise tahakkuk esaslı kâr yönetimin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerlerinin arttığı (dördüncü sütun: 0.0431) sonucuna ulaşılmıştır. Çünkü bu durumda yönetim kurulunda ne işletmenin dışından olan bir kontrol mekanizması ne de riske daha az katlanmak isteyen kadınlar yer almadığından kâr yönetimi uygulamaları artmaktadır.

Tablo 6: Denetim Komitesi, Bağımsız Denetim ve Kâr Yönetimi: Ek Bulgular

	m_IT Coef.&Z İst.	m_IT Coef.&Z İst.	m_IT Coef.&Z İst.
DKBAGKUKLA	-0.0494 -4.57***		
DKBUY	0.00667 0.37	0.000380 0.02	0.00288 0.16
BDKBUY	0.0344 2.85**		
BDKISUR	0.00114 0.64	0.00178 1.00	0.00098 0.55
FINKAL	0.0383 2.69**	0.0333 2.33*	0.03514 2.47**
ISPERFORM	-0.149 -2.64**	-0.134 -2.36*	-0.14419 -2.55**
ISBUYHIZ	0.00464 2.26*	0.00531 2.57*	0.00503 2.46**
ISBUY	-0.00635 -1.49	-0.00203 -0.49	-0.00207 -0.52
DKBAGBDBUYKUKLA		-0.0333 -2.60**	
NonDKBAGBDBUYKUKLA			0.04919 4.53**
_cons	0.260 3.01**	0.194 2.25*	0.156 1.82*
<i>N</i>	904	904	904
<i>R</i> ² : w., b., o.	0.06,0.03,0.05	0.03,0.04,0.03	0.04,0.03,0.05
<i>Wald chi</i> ²	56.76***	34.14***	48.30***
<i>Hausman Test</i>	5.97	3.59	2.42
<i>Breusch Pagan Lagrangian</i>	2.07*	1.98*	1.60
<i>Baltagi-Wu LBI</i>	2.18	2.16	2.17

*** ($p < 0.01$), ** ($p < 0.05$), * ($p < 0.10$)

Tablo 6'dan anlaşıldığı üzere, denetim komitesinde yer alan bağımsız üyelerin oranı (DKBAG) arttıkça tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri azalır bulgusuna ek olarak denetim komitesinde bağımsız üye mevcudiyeti (DKBAGKUKLA) de kâr yönetimi uygulamalarını olumsuz yönde etkilemektedir (Birinci sütun, -0.0494). Denetim komitesinde bağımsız üye mevcudiyeti ve bağımsız denetimin büyük denetim kuruluşlarından biri tarafından gerçekleştirilmesi durumu da (DKBAGBDBUYKUKLA) ihtiyari tahakkukları olumsuz yönde (ikinci sütun:-0.0333) etkilemektedir. Denetim komitesinde bağımsız üye bulunmaması fakat bağımsız denetimin 4 büyük denetim kuruluşlarından biri tarafından gerçekleştirilmesi (NonDKBAGBDBUYKUKLA) durumunda tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların mutlak değerleri artmaktadır (üçüncü sütun: 0.04919). Bu bulgulardan yola çıkarak denetim komitesinde bağımsız üye bulunması durumu finansal tabloların etkin bir şekilde kontrol ve gözetimini sağlamakta ve ihtiyari tahakkukların oluşmasına olumsuz yönde etkilediğini söyleyebiliriz.

7.Sonuç ve Değerlendirme

Yönetim kurulu ve denetim komitesinde bağımsız üyelerin yer alması gerektiğini teoriler ele alırken, kurumsal yönetime ilişkin yapılan ulusal ve uluslararası düzenlemelerde de vurgulanmakta ve zorunlu tutulmaktadır. Ayrıca kadınların da sahip olduğu karakteristik özelliklerden dolayı yönetim kurullarında yer alması gerektiği tartışılmakta ve yapılan düzenlemelere de bu tartışmaların yansımaları görülmektedir.

Tablo 3 ele alındığında yönetim kurulunda yer alan bağımsız üyelerin oranı ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar arasında elde edilen bulgu Peasnel, Pope ve Young (2005), Chen, Cheng ve Wang (2010), Habbash (2010)'ın elde etmiş olduğu bulgularla paralellik göstermektedir. Tablo 5'te ise yönetim kurulunda hem bağımsız üye hem de kadın üye bulunmaması durumunda tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların arttığı tespit edilmiştir.

Elde edilen bu bulgular işletmeler için tahakkuk esaslı kâr yönetimi uygulamalarını azaltmada ve etkin kontrol, gözetimi sağlamada bağımsızlığın önemli bir etken olduğunu göstermektedir. Daha açık bir ifade ile yönetim kurulunda yer alan bağımsız üyeler; yönetim kurulunda yer alan işletme yönetiminde yer almayan üyeleri veya işletme yönetiminde yer almayan fakat herhangi bir şekilde bir bağı olan bağımlı olan üyeleri, yöneticileri, onların sorumluluğunda gerçekleşen işlemlerin etkin kontrol gözetimini sağlamada önemli bir etkidir. Diğer açıdan elde edilen bu bulgular,

yönetim kurulunda bağımsız üyelerin oranının artırılarak işletmelerin taraflarının işletme hakkındaki değerlendirmelerinde ve işletme hakkında verecekleri kararlarda temel olan finansal tabloların kalitesini etkileyecek işletme yönetimi tarafından gerçekleştirilebilecek manipülatif işlemlerin kontrol edip gözetmede bağımsız üyelerin önemli bir etken olduğunun göstergesidir.

Tablo 3 ve 5 ele alındığında yönetim kurulunda yer alan kadın üyelerin oranı ve yönetim kurulunda kadın üye bulunması durumu ile ihtiyari tahakkuklar arasında elde edilen bulgular Gul, Srinidhi ve Tsui (2007), Gulzar ve Wang (2011)'ın elde etmiş olduğu bulgularla paralellik göstermektedir. Daha açık bir ifade ile yönetim kurunda yer alan kadın üyelerin oranı arttıkça tahakkuk esaslı kâr yönetimi uygulamaları azalmaktadır. Aynı zamanda yönetim kurulunda kadın üye bulunması durumunda da tahakkuk esaslı kâr yönetimi uygulamaları azalmaktadır. Bu bağlamda, kadın üyeler finansal tablolara konu olacak işlemleri kontrol edip gözetmede etkin bir rol oynamaktadır. Bu durumun muhtemel nedeni olarak da, literatürde tartışıldığı şekilde kadınların risk almak istememeleri, bilgi akışını daha kolay sağlamaları böylelikle finansal tablolara konu olacak manipülatif işlemleri tespit edip önlemesi olarak görülmektedir.

Denetim komitesinde yer alan bağımsız üyelerin oranı ile ihtiyari tahakkuklar arasındaki bulgular Bedard, Marrakchi ve Courteau (2004)'nun elde etmiş olduğu bulgular ile paralellik göstermektedir. Tablo 4 ve Tablo 6 ele alındığında, denetim komitesinde bağımsız üye bulunması ve denetim komitesindeki bağımsız üyelerin oranı, denetim komitesinde hem bağımsız üye bulunması ve hem de bağımsız denetimin 4 büyük denetim kuruluşlarından biri tarafından gerçekleştirilmesi durumlarında ihtiyari tahakkuklar olumsuz yönde etkilenmektedir. Denetim komitesinde hem bağımsız üye bulunmaması ve hem de bağımsız denetimin 4 büyük denetim kuruluşlarından biri tarafından gerçekleştirilmemesi durumunda ihtiyari tahakkuklar artmaktadır. Elde edilen bu bulgulardan denetim komitesi bağımsız üye bulunması ve denetim komitesinde ne kadar fazla bağımsız üye yer alırsa, etkin kontrol ve gözetim o oranda sağlanacak ve yöneticiler sorumluluğunda hazırlanan finansal tablolardaki oluşabilecek olası manipülatif işlemler önlenerek ve azalacaktır sonucuna varmamıza neden olmaktadır.

Hipotezlerimize konu olan diğer değişkenler olan, yönetim kurulunun büyüklüğü, yönetimde ikililik, denetim komitesinin büyüklüğü, bağımsız denetim kuruluşu ile iş ilişki süresi, kurumsal sahiplik oranı ile tahakkuk esaslı kâr yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar arasında sırası ile beklenen yönde negatif fakat anlamsız; beklenen yönde pozitif fakat anlamsız; beklenen yönde negatif fakat anlamsız; beklenen yönde

pozitif fakat anlamsız; beklenenin aksine pozitif anlamsız ilişki olduğu tespit edilmiştir. Daha açık bir ifade ile yönetim kurulu ve denetim komitesi ne kadar büyükse işler birkaç kişide toplanmamasından dolayı kontrol ve gözetim görevi aksamamakta böylelikle ihtiyari tahakkuklar azalmaktadır. CEO/genel müdürün aynı kişi olması durumunda ise bu kişi kendi çıkarları doğrultusunda istediği şekilde kararlar alabilmekte ve böylece kendi çıkarları doğrultusunda ihtiyari tahakkuka başvurabilmektedir. Bağımsız denetim kuruluşu ile iş ilişkisinin artması durumunda ise işletme ile bağımsız denetim kuruluşu arasında ortaya çıkan yakınlıktan dolayı bağımsız denetim kuruluşları işletmelerin gerçekleştirdiği ihtiyari tahakkuk uygulamalarına göz yummakta ve ihtiyari tahakkuklar artmaktadır. Hipotezlere konu olan bu değişkenler ile tahakkuk esaslı kar yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar arasında beklenenin yönünde ilişki kurulmuş olsa da katsayılar anlamlı değildir. İşletmelerdeki kurumsal sahiplerin oranı arttıkça tahakkuk esaslı kar yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar artmaktadır, katsayının yönü beklenenin aksi olmasına rağmen yine aynı şekilde anlamsızdır.

Elde edilen diğer bulgumuz ise bağımsız denetimin 4 büyük denetim kuruluşlarından biri tarafından gerçekleştirilmesi durumu ile kar yönetiminin göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar arasında pozitif anlamlı ilişki olduğu yönündedir. Daha açık bir ifade ile kar yönetimi uygulamaları bağımsız denetimin 4 büyük denetim kuruluşlarından biri tarafından gerçekleştirilmesi durumunda artmaktadır ve bu beklemediğimiz aksine bir bulgudur. Bu durumun muhtemel nedeni ve ilgili doktora tezi çalışmamızda aksine bir bulgu elde etmemizin nedeni tahakkuk esaslı kar yönetimini hesaplarken kullandığımız modelin farklılaşmasından kaynaklanıyor olabilir. Bunun dışında, örnekleminizdeki işletmelerin %51,6'sı 4 büyük denetim kuruluşlarından biri tarafından denetlenmektedir. Bu denetim firmalarının yoğun olmaları işletmeler tarafından gerçekleştirilen kar yönetimi uygulamalarını tespit edememelerine neden olabilir.

Kontrol değişkenleri incelendiği zaman, işletmelerin finansal kaldıraç oranı arttığı zaman ihtiyari tahakkuklarda artmaktadır. Çünkü işletmeler borç sözleşmesi ihlallerinden kaçınmak veya borç sözleşmesi yükümlülüklerini yerine getirmek amacı ile ihtiyari tahakkuklara başvurabilirler (Stanley ve Sharma, 2011; Jaggi ve Lee, 2002). İşletmelerin büyüme hızı arttıkça tahakkuk esaslı kar yönetimin göstergesi olan ihtiyari tahakkukların da arttığı tespit edilmiştir. Çünkü hızla büyüyen işletmelerdeki yöneticiler işletmelerin taraflarının karlılık hakkındaki beklentilerini karşılayamamak adına ihtiyari tahakkuklara başvurabilmektedir (Matsumoto, 2002). Bunun dışında hızla büyüyen işletmelerde kontrol probleminin olması

olasıdır. Çünkü hızla büyüyen işletmelerde operasyonların aniden fazlaşması ve karmaşıklaşması kontrolün sağlanamamasına ve böylelikle gerçekleştirilecek kar yönetimi uygulamalarının artmasına ve tespit edilememesine neden olabilir.

Teoride finansal raporların kalitesini gözetmede kurumsal yönetim bileşenleri anahtar rol üstlenmektedir. Bileşenlerden olan yönetim kurulu ve denetim komitesinde işletme dışından kişilerin yer alması, işletmenin objektif bir şekilde değerlendirilmesini sağlayacak ve böylelikle etkin kontrol ve gözetim gerçekleşecektir. Kadınları en iyi temsil edenin yine kadın yönetim kurulu üyeleri olması, kadınların daha az riske katlanmak istemesi ve bilgi akışını daha kolay sağlamaları gibi nedenlerden dolayı etkin kontrol ve gözetim gerçekleşmektedir. Bu çalışmada elde edilen bulgular da teoriyi destekler niteliktedir. Ayrıca çalışma kadınların ihtiyari tahakkukları kısıtlayıcı etkisi yönünden yabancı yazını desteklemekle birlikte, Türkiye'deki işletmeler ele alınarak kadınların ihtiyari tahakkukları engelleyici etkisine yönelik bulgular sunmaktadır.

Çalışmada kullanılan veri seti Borsa İstanbul'da yer alan Ulusal Tüm Endeksi'nde işlem gören işletmeler üzerinden oluşturulmuştur. Borsa İstanbul'da işlem gören işletmeler için yayınlanan kurumsal yönetim ilkelerinde hali hazırda yönetim kurulunda en az bir kadın üye bulunur ibaresi mevcuttur. Böyle bir ibarenin yer alması daha önceki düzenlemeler ile kıyaslandığında olumlu bir gelişme olup, kadın üye bulundurma durumunun aynı şekilde bağımsız üye bulundurmaya ilişkin maddede olduğu gibi yönetim kurulu büyüklüğüne göre belirlenmesi kontrol ve gözetimin etkinliğinin artırılmasında önemli bir etkiye sahip olacaktır.

Çalışma bağımsız üyelerin ve kadın üyelerin yaş, eğitim düzeyi, deneyimi gibi farklı karakteristik özellikler kullanılarak genişletilebilir. Ayrıca denetim komitesindeki kadın üye değişkeni kullanılarak farklı bulgular elde edilebilir. Çalışma, kullandığımız test değişkenlerinin işlem esaslı kâr yönetimi üzerindeki etkisine yönelik bulgular elde edilerek ilerletilebilir.

Kaynakça

- AFEP-MEDEF (2010). Association Francaise des entreprises privees & mouvement des entreprises de France. Corporate Governance Code of Listed Corporations, 2010 (Çevrimiçi) http://www.ecgi.org/codes/documents/afep_medef_cgcode_listed_corporations_20apr2010_en.pdf, Erişim Tarihi: 06.10.2011.
- Aktan, C. C. (2016), Kurumsal şirket yönetimi, (Çevrimiçi) <http://www.canaktan.org/yonetim/kurumsal-yonetim/aktan-kurumsal.pdf>, Erişim Tarihi: 09.01.2016.

- Alpar, R. (2003). *Uygulamalı çok değişkenli istatistiksel yöntemlere giriş*, Nobel Yayinevi.
- Baber, W. R., Fairfield, P. M., Haggard, J. A. (1991). The effect of concern about reported income on discretionary spending decisions: the case of research and development. *The Accounting Review*, 66(4), 818-829.
- Bainbridge, S. (2008). *The new corporate governance in theory and practise*. Oxford University Press.
- Baker, T., Collins, D., Reitenga, A. (2003). Stock option compensation and earnings management incentives. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*. 18(4), 557-582.
- Bartov, E. (1993). The timing of asset sales and earnings management. *The Accounting Review*, 68(4), 840-855.
- Bathula, H. (2008). Board characteristics and firm performance: evidence from New Zealand. *Auckland University of Technology*, Unpublished Ph.D Thesis.
- Baxter, P., Cotter, J. (2009). Audit committees and earnings quality. *Accounting and Finance*, 49, 267-290.
- Bedard, J., Marrakchi, S., Courteau, L. (2004). The effect of audit committee expertise, independence, and activity on aggressive earnings management. *Auditing: A Journal of Practise and Theory*, 23(2), 13-35.
- Bitner, L. N., Dolan, R. C. (1996). Assessing the relationship between income smoothing and the value of the firm. *Quarterly Journal of Business and Economics*, 35(1), 16-35.
- Brown, L. D., Caylor, M. L. (2005). A temporal analysis of quarterly earnings threshold: propensities and valuation consequences. *The Accounting Review*, 80(2), 423-440.
- Burgstahler, D. C.; Dichev, I. (1997). Earnings management to avoid losses and earnings decreases. *Journal of Accounting and Economics*, 24, 99-126.
- Bushee, B.J. (1998). The influence of institutional investors on myopic R&D investment behavior. *The Accounting Review*, 73(3), 305-333.
- Bushman, R.M., Smith, A. J. (2003). Transparency, financial accounting information, and corporate governance. *FRBNY Economic Policy Review*, 9(1), 64-87.
- Carcello, J. V., Nagy, A. L. (2004). Audit firm tenure and fraudulent financial reporting. *Auditing: A Journal of Practise & Theory*, 23(2), 55-69.
- Chen, X., Cheng, Q. Wang, X. (2010). Does increased board independence reduce earnings management? Evidence from recent regulatory reforms. *Journal of Accounting and Economics*, 20(2), 899-933.
- Cheng, Q., Warfield, T. D. (2005). Equity incentives and earnings management. *The Accounting Review*, 80(2), 441-476.
- Chung, K. H., Zhang, H. (2011). Corporate governance and institutional ownership. *Journal of Finance and Quantitative Analysis*, 46(1), 247-273.
- Cohen, J., Krishnamoorthy, G., Wright, A. (2004). The corporate governance mosaic and financial reporting quality. *Journal of Accounting Literature*, 23, 87-152.
- Cohen, D., Mashruwala, R., Zach, T. (2008). The use of advertising activities to meet earnings benchmarks: Evidence from monthly data. *AAA 2008 Financial Accounting and Reporting Section (FARS) Paper, New York University Working Paper*, No:245/27558.
- Davis, L. R., So, B.; Trompeter, G. (2000). Auditor tenure, auditor independence and earnings management. *Boston College Working Paper*, (Çevrimiçi) <https://aaahq.org/audit/midyear/01midyear/papers/soo.pdf>, Erişim Tarihi: 30.01.2012.
- Deangelo, L. E. (1986). Accounting numbers as market valuation substitutes: a study of management buyouts of public shareholders. *The Accounting Review*, LXI(3), 400-420.
- Dechow, P. M., Sloan, R. G. (1991). Executive incentives and the horizon problem: an empirical investigation. *Journal of Accounting and Economics*, 14(1), 51-89.
- Dechow, P. M., Sloan, R. G., Sweeney, A. P. (1995). Detecting earnings management. *The Accounting Review*, 70(2), 193-225.
- Erickson, M., Wang, S. (1999). Earnings management by acquiring firms in stock for stock mergers. *Journal of Accounting and Economics*, 27(2), 149-176.
- Eroğlu, C. A. (2003). Kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde kamunun aydınlatılması. *Sermaye Piyasası Kurulu Yeterlik Etüdü*.
- Francis, J. R., Maydew, E. L., Sparks, H. C. (1999). The role big 6 auditors in the credible reporting of accruals. *Auditing: A Journal of Practise and Theory*, 18(2), 17-34.
- Fields, T. D., Lys, T. Z., Vincent, L. (2001). Empirical research on accounting choice. *Journal of Accounting and Economics*, 31(1-3), 255-307.
- Gaver, J. J., Gaver, K. M., Austin, J. R. (1995). Additional evidence on bonus plans and income management. *Journal of Accounting and Economics*, 19(1), 3-28.
- Gao, P., Shrieves, R. E. (2002). Earnings management and executive compensation: a case of overdose of option and overdose of salary. *EFA 2002 Berlin Meetings Presented Paper*, (Çevrimiçi) <http://ssrn.com/abstract=302843>, Erişim Tarihi: 02.06.2011.
- Gillan, S. L., Starks, L. T. (1998). A survey of shareholder activism: motivation and empirical evidence. *Contemporary Finance Digest*, 2(3).

- Green, S.(2005). *Sarbanes-Oxley and the board of directors, techniques and the best practise for corporate governance*, John Wiley&Sons.
- Gul, F. A., Srinidhi, B., Tsui, J. (2007). Do female directors enhance corporate board monitoring? some evidence from earnings quality. *The Hong Kong Polytechnic University Paper*.
- Guenther, D. A. (1994). Earnings Management in response to corporate tax rate changes: evidence from the 1986 tax reform act. *The Accounting Review*, 69(1), 230-243.
- Gulzar, M. A. Wang, Z. (2011). Corporate governance characteristics and earnings management: empirical evidence from Chinese listed firms. *International Journal of Accounting and Financial Reporting*, 1(1), 133-151.
- Gunny, K. (2005). What are the consequences of real earnings management?. (Çevrimiçi) http://w4.stern.nyu.edu/accounting/docs/speaker_paper_s/spring2005/Gunny_paper.pdf, Erişim Tarihi: 18.09.2012.
- Habbash, M. (2010). The effectiveness of corporate governance and external audit on constraining earnings management practice in the UK, Durham University, Unpublished Ph.d Thesis.
- Hanoku B.(2008). Board characteristics and firm performance: evidence from New Zealand. Auckland University of Technology, Unpublished Ph.D Thesis.
- Haw, I.M., QI, D., Wu, D., Wo, W. (2005). Market consequences of earnings management in response to security regulations in China. *Contemporary Accounting Research*, 22(1), 95-140.
- Healy, P. N. (1985). The impact of bonus schemes on accounting choices. *Journal of Accounting and Economics*,7, 85-107.
- Healy, P. N., Wahlen, J. M. (1999). A review of the earnings management literature and its implications for standards settings. *Accounting Horizons*, 13(4), 365-383.
- Herrmann, D.; Inoue, T.; Thomas, W. B. (2003). The sales of assets to manage earnings in Japan. *Journal of Accounting Research*, 41(1), 89-108.
- Holthausen, R. W., Larcker, D. F., Sloan, R. G. (1995). Annual bonus schemes and the manipulation of earnings. *Journal of Accounting and Economics*, 19, 29-74.
- Jackson, S. B., Wilcox, W. E. (2000). Do managers grant sales price reductions to avoid loses and declines in earnings and sales? *QJBI*, 39(4), 3-20.
- Jaggi, B. Lee, P. (2002). Earnings management response to debt covenant violations and debt restructuring. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 17(4), 295-324.
- Jiambalvo, J., Rajgopal, S., Venkatachalam, M. (2002). Institutional ownership and the extent to which stock price reflect future earnings? *Contemporary Accounting Research*, 19(1), 117-145.
- Jones, J. (1991). Earnings management during import relief investigations. *Journal of Accounting Research*, 29(2), 193-228.
- Karacaer, S., Özek, P. (2010). Denetim firmasının büyüklüğü ve kar yönetimi ilişkisi İMKB şirketleri üzerinde ampirik bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 48, 60-74.
- Karaibrahimoğlu, Y. Z.; Özkan, S. (2011). Audit quality and earnings management in interim financial reports. *34th Annual Congress of European Accounting Association in Italy*.
- Koh, P. (2003). On the association between institutional ownership and aggressive corporate earnings management in Australia. *The British Accounting Review*, 35, 105-128.
- Kothari, S.P., Leone, A. J., Wasley, C. E. (2005). Performance-matched discretionary accruals. *Journal of Accounting and Economics*, 39, 163-197.
- Krishnan, G. V. (2003). Does big 6 auditor industry expertise constrain earnings management?. *Accounting Horizons*, 17, 1-16.
- Krishnan, G. V., Parsons, L. M. (2008). Getting to bottom line: an exploration of gender and earnings quality. *Journal of Business Ethics*, 78(1/2), 65-76.
- Levitt, A., The numbers game. (Çevrimiçi) <http://www.utdallas.edu/~andersmc/6344/Day%20%20-%20Numbers%20game.pdf>, Erişim Tarihi: 12 Ocak 2011.
- Lipman, F. D., Lipman, L. K. (2006). *Corporate governance best practices strategies for public, private, not for profit organizations*, John Wiley&Sons Inc.
- Louis, H. (2004). Earnings management and the market performance of acquiring firms. *Journal of Financial Economics*, 74(1), 121-148.
- Matsumoto, D.A. (2002). Management's incentives to avoid negative earnings surprises. *The Accounting Review*, 77(3), 483-514.
- McNichols, M., Wilson, G. P. (1988). Evidence of earnings management from the provision for bad debts. *Journal of Accounting Research*, 26, 1-31.
- Moore, M. R. (1973). Management changes and discretionary accounting decisions. *Journal of Accounting Research*. 11(1), 100-107.
- Nelson, M.V., Elliott, J.A., Tarpley, R.L. (2003). How are earnings managed? examples from auditors. *Accounting Horizons*. 17-35.
- Nish, I., Redding, G., Ng-Sek-hong (1996). *Work and society: labour and human resource in East Asia*, Hong Kong University Press.

- Ocak, M. (2013). Kurumsal yönetim bileşenlerinin tahakkuk ve işlem esaslı kar yönetimi üzerine etkileri: bir uygulama, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Palmrose, Z. (1988). An analysis of auditor litigation and audit service quality. *The Accounting Review*, Vol:LXIII, 1, 55-73.
- Peasnell, K. Pope, P., Young, S. (2005). Board monitoring & earnings management: do outside director influence abnormal accruals. *Journal of Business Finance and Accounting*, 32(7-8), 1311-1346.
- Persons, O.S. (2006). Corporate governance and non-financial reporting fraud. *Journal of Business and Economic Studies*, 12(1), 27-39.
- Pourciau, S. (1993). Earnings management and nonroutine executive exchange. *Journal of Accounting and Economics*, 16(1-3), 317-336.
- Reitenga, A. R., Tearney, M. G. (2003). Mandatory CEO retirements, discretionary accruals, and the corporate governance mechanisms. *Journal Accounting, Auditing and Finance*, 18(2). 255-280.
- Rezaee,Z. Riley, R. (2010). *Financial statement fraud: prevention and detection*. John Wiley&Sons, Second Edition.
- Roychowdhury, S. (2006). Earnings management through real activities manipulation. *Journal of Accounting and Economics*, 42, 335-370.
- Ruppel, W.(2006). *Not for profit audit committee best practise*. John Wiley&Sons.
- Saleh, N. M., Iskandar, T. M., Rahmad, M. M. (2005). Earnings management and board characteristics: evidence from Malaysia. *Journal Pengurusan*, 24, 77-103.
- Scheifer, A., Vishny, R. M.(1997). A survey of corporate governance. *The Journal of Finance*, LII(2), 737-783.
- Schipper, K. (1989). Commentary on earnings management. *Accounting Horizons*, 3(4-5), 91-102.
- Shah, S. Z. A., Butt, S. A. (2009). Corporate governance and earnings management an empirical evidence form Pakistani listed companies. *European Journal of Scientific Research*, 26(4), 624-638.
- Stanley, B. W., Sharma, V. I. (2011). To cheat or not to cheat: how bank debt influences the decision to misreport. *Journal of Accounting, Auditing&Finance*, 26(2), 383-414.
- Strong, J. S., Meyer, J. R. (1987). Asset writedowns: managerial incentives and security returns. *The Journal of Finance*, XLII(3), 643-661.
- Teoh, S. H., Wong, T.J., Rao, G. R. (1998). Earnings management and the underperformance of seasoned public offering. *Journal of Financial Economics*, 50, 63-99.
- Wu, Y.W. (1997). Management buyouts and earnings management. *Journal of Accounting, Auditing&Finance*, 12(2), 373-389.
- Xie,B., Davidson III,W. N., Dadalt, P. J. (2003). Earnings management and corporate governance: the roles of board and audit committee. *Journal of Corporate Finance*, 9(3), 295-316.
- Yanqiong, M.(2010). Earnings management incentives and techniques in China's listed companies: a case study. *Proceedings of /th International Conference on Innovation and Management*, (Çevrimiçi)http://www.pucsp.br/icim/ingles/downloads/papers_2010/part_5/96_Earnings%20Management%20Incentives%20and%20Techniques.pdf.
- Yükseltürk, O. (2006). Türkiye'de hisse senetlerinin halka arzı öncesi karı yüksek gösterme eğilimleri. *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, 19.

Ek 1. Tablo 7: Korelasyon Katsayıları Tablosu

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	r	s	t
a	1																		
b	-0.12***	1																	
c	0.04	0.06*	1																
d	0.08**	-0.13***	-0.14***	1															
e	0.92***	-0.10***	-0.003	0.21***	1														
f	0.01	0.009	0.008	0.07*	-0.06*	1													
g	-0.002	-0.13***	-0.11***	0.30***	0.05	0.01	1												
h	-0.16***	0.003	-0.01	0.01	-0.15***	-0.00	-0.00	1											
i	0.03	-0.15***	-0.02	0.31***	0.07*	0.01	0.37***	0.03	1										
j	-0.04	0.76***	0.021	0.07*	0.00	0.02	-0.00	-0.02	0.00	1									
k	0.94***	-0.12***	-0.00	0.22***	0.94***	0.01	0.04	-0.15***	0.08**	-0.01	1								
l	0.93***	-0.12***	0.00	0.21***	0.96***	-0.00	0.05	-0.15***	0.08**	-0.02	0.97***	1							
m	-0.54***	-0.26***	0.05	-0.18***	-0.60***	0.03	-0.06*	0.11***	-0.11***	-0.51***	-0.61***	-0.58***	1						
n	0.53***	-0.09**	-0.06*	0.27***	0.62***	0.03	0.53***	-0.08**	0.25***	0.01	0.62***	0.64***	-0.42***	1					
o	-0.93***	0.12***	-0.00	-0.21***	-0.96***	0.00	-0.05	0.15***	-0.08**	0.02	-0.97***	-0.97***	0.58***	-0.64***	1				
p	0.07*	-0.20***	-0.11***	0.50***	0.11***	0.07*	0.39***	0.04	0.59***	0.00	0.14***	0.13***	-0.14***	0.26***	-0.13***	1			
r	0.03	-0.01	-0.01	0.08**	0.03	-0.00	0.04	-0.00	0.07*	0.02	0.03	0.03	-0.05	0.03	-0.03	0.08**	1		
s	0.04	0.05	-0.07*	-0.17***	0.01	0.16***	-0.09**	0.01	-0.04	0.02	0.01	0.00	-0.03	-0.02	-0.00	-0.04	0.11***	1	
t	-0.01	-0.05	0.06*	0.05	0.01	-0.03	0.05	0.03	0.01	-0.04	0.00	0.00	0.00	0.05	-0.00	-0.00	0.00	0.00	1

(a) YK'ndaki Bağımsız Üyelerin Oranı(YK BAG), (b) Yönetim Kurulundaki Kadın Üyelerin Oranı(YKKUY), (c) Yönetimde İkiliklik (YONIKI), (d) Yönetim Kurulunun Büyüklüğü (YKBUY), (e) Denetim Komitesindeki Bağımsız Üyelerin Oranı (DKBAG), (f) Denetim Komitesi Büyüklüğü (DKBUY), (g) Bağımsız Denetim Kuruluşunun Büyüklüğü(BDKBUY), (h) Bağımsız Denetim Kuruluşu İle İş İlişkisi Süresi (BDKISUR), (i) Kurumsal Sahiplik(KURSAH), (j) Yönetim Kurulunda Kadın Üye Bulunması (YKKUYKUKLA), (k) Yönetim Kurulunda Bağımsız Üye Bulunması (YKBAGKUKLA), (l) Denetim Komitesinde Bağımsız Üye Bulunması (DKBAGKUKLA), (m) Yönetim Kurulu Bağımsız Üye ve Kadın Üye Bulunmuyorsa (YKBAGKUYOKKUKLA), (n) Denetim Komitesinde Bağımsız Üye Bulunması ve Bağımsız Denetimin 4 Büyük Denetim Kuruluşlarından Biri Tarafından Gerçekleştirilmesi (DKBAGBDKBUYKUKLA), (o) Denetim Komitesinde Bağımsız Üye Bulunmaması ve Bağımsız Denetimin 4 Büyük Denetim Kuruluşlarından Biri Tarafından Gerçekleştirilmesi (NonDKBAGBDKBUY), (p) İşletmenin Büyüklüğü(ISBUY), (r) İşletmenin Performansı(ISPERFORM), (s) Finansal Kaldıraç Oranı(FINKAL), İşletmenin Büyüme Hızı(ISBUYHIZ)

*** (p<0.01), ** (p<0.05), * (p<0.10)